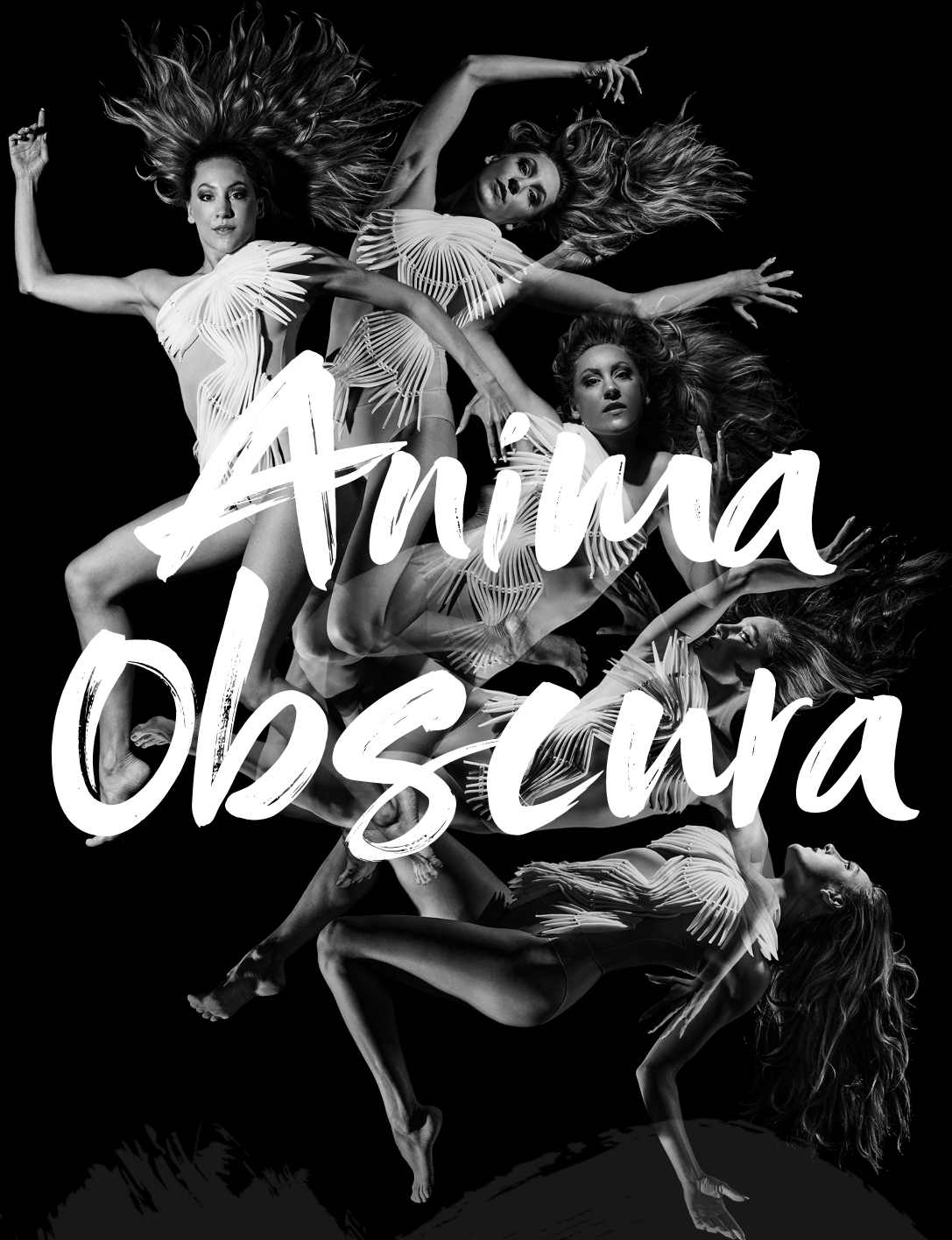
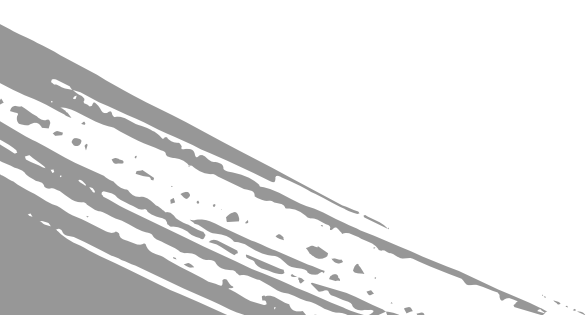

programmaboek

Inhoud

- **Introductie**
 - **Anima Obscura**
 - **Nanine Linning**
 - **Interview met Nanine Linning**
 - **Het verlangen naar onsterfelijkheid**
 - **Kostuums door Irina Shaposhnikova**
 - **De muziek van Anima Obscura**
 - **Video kunstenaar Claudia Rohrmoser**
 - **Over Scapino**
 - **Credits**
-

Introductie

Op 29 mei is het zover: mijn eerste grote première als artistiek directeur van Scapino Ballet Rotterdam, en ik ben dankbaar én ongeloofelijk trots.

Anima Obscura is een totaalervaring: dans, livemuziek, animatie, design en technologie komen samen in een visueel en emotioneel overdonderende voorstelling. Met een indrukwekkend ensemble van ruim 150 artiesten – bestaande o.a. uit 23 Scapinodansers, 67 musici van het Rotterdams Philharmonisch Orkest, 48 zangers van Laurens Symfonisch, solisten én harpist Remy van Kesteren, brengen we een verhaal over ons verlangen naar onsterfelijkheid – van alchemisten tot biohackers. Wat betekent het als we de dood proberen uit te schakelen? Waar blijft het menselijk lichaam in een wereld vol AI en zelfoptimalisatie?

Ik heb een wereld gecreëerd die je meeneemt naar een andere dimensie. Geen alledaagse realiteit, maar een poëtisch universum waar je mag verdwalen – en misschien anders naar het leven terugkeert. Verwacht geen klassieke dansavond, maar een grensverleggend kunstwerk dat raakt en laat reflecteren op de vraag ‘wilt u onsterfelijk worden’?

Wij wensen u een hele fijne voorstelling!

Nanine Linning
Artistiek Directeur

Anima Obscura

In haar eerste productie voor Scapino als artistiek directeur onderzoekt Nanine Linning het eeuwenoude verlangen naar onsterfelijkheid – een onderneming die bijna zo oud is als de mensheid zelf. Van de occulte praktijken van middeleeuwse alchemisten tot de hedendaagse experimenten van biohackers en bio-ingenieurs: telkens opnieuw proberen mensen hun aardse beperkingen te overstijgen. In deze 100 minuten durende voorstelling zijn de dansers de hoofdrolspelers in een zoektocht naar het ene elixer dat ons onkwetsbaar maakt en ons in staat stelt te ontsnappen aan de dood.

De voorstelling volgt het verlangen naar onsterfelijkheid door verschillende periodes van de Europese cultuur. Gedurende de renaissance, verlichting en moderne tijd was het humanisme het dominante wereldbeeld. Velen geloofden dat mensen het recht en de verantwoordelijkheid hebben om betekenis te geven aan hun leven en aan een humanere samenleving. Maar in het huidige posthumane tijdperk wijzen technologische innovaties voorbij het menselijke naar een toekomst waarin er geen duidelijk onderscheid meer is tussen mens en machine, lichaam en simulatie, fysieke en digitale verschijningen.

Samen met een internationaal team van kunstenaars, wetenschappers en filosofen creëert Linning een sensuele theaterervaring tussen intense lichamelijke en fascinerende digitale beelden. In een gigantisch videodecor met 3D-animaties, hologrammen en liveprojecties smelten choreografie, videoperformance, kostuumontwerp en technologie samen tot een monumentaal kunstwerk. Irina Shaposhnikova ontwierp digitaal geprinte en met de hand beschilderde kostuums waarin sporen van renaissancekunst zichtbaar zijn. De videoscenografie van Claudia Rohrmoser brengt de nieuwste technologieën tot leven. Het creatieve team wordt gecomplementeerd door filosoof Jappe Groenendijk en dramaturg Peggy Ollislaegers. Linning en haar team voelen zowel fascinatie als ongemak over de ontwikkelingen in biohacking, kunstmatige intelligentie en de ontlichaming van de mens via VR en avatars.

De muziek speelt een sleutelrol in Anima Obscura. Het majestueuze Ein Deutsches Requiem van Johannes Brahms, muziek die troost biedt aan de levenden, vindt een hedendaagse tegenhanger in Ein Schemen van componist Yannis Kyriakides – een digitale hercompositie voor koor, harp en elektronica. De muziek wordt live uitgevoerd door het Rotterdams Philharmonisch Orkest onder leiding van Giuseppe Mengoli, met bariton James Atkinson, sopraan Aphrodite Paptoulidou, het Laurens Symfonisch en harpist Remy van Kesteren.

Foto: Jubal Battisti

Nanine Linning

Nanine Linning heeft de afgelopen twintig jaar internationale bekendheid gekregen met haar grote multidisciplinaire producties waarbij dans en opera, design, fashion en beeldende kunst samenkomen.

Met haar sterke beeldtaal en explosieve dans bereikt zij een breed publiek, dat haar ook in Nederland trouw volgt. Voorstellingen als Bacon, Requiem en Zero werden internationaal gelauwerd. Nanine Linning werkt nauw samen met diverse internationaal bekende kunstenaars zoals Teodor Currentzis, Alexandros Tsolakis, Yuima Nakazato, Alexey Retinsky en Studio Drift. Haar samenwerkingen met Iris van Herpen en Bart Hess leidden tot exposities in verschillende musea.

Nanine Linning over haar Anima Obscura

Twee iconen van de stad, het Rotterdams Philharmonisch Orkest en Scapino Ballet Rotterdam, en er is geen samenwerking tussen die twee? Voor Nanine Linning, de kersverse artistiek directeur van Scapino, onvoorstelbaar. Dus toog ze naar het orkest. De eerste gezamenlijke productie op de rol: Anima Obscura.

‘Ik ben dolblij’, zegt Linning in haar kantoor bij Scapino. ‘Werken met het Rotterdams Philharmonisch Orkest was direct bij ingaan van deze functie voor mij een speerpunt. We zijn bij elkaar gaan zitten en hebben plannen gemaakt voor een langdurig partnership. Zo leer je elkaar kennen en kun je samen publiek opbouwen.’

De van oorsprong Amsterdamse studeerde aan de Rotterdamse Dansacademie. De laatste achttien jaar bevond haar werkveld zich in Duitsland. ‘Ik koos er destijds voor om dans te studeren, en niet viool aan het conservatorium’, zegt Linning. ‘Ik dacht: als ik de muziek inga, raak ik de dans kwijt, en omgekeerd niet. Al sinds mijn vijfde ga ik met mijn ouders naar opera en dans, voor mij horen dans, muziek, beeld en kunst altijd al bij elkaar. Dat hybride karakter spreekt me zeer aan. Ik heb veel met orkesten, koren en solisten gewerkt, en blijf ook zeker de komende jaren opera regisseren.’

Ook Anima Obscura is een Gesamtkunstwerk. Choreografie, digitale kunst, analoge animatie, hologrammen, kostuumontwerp en livemuziek komen erin samen. Naast het Rotterdams Philharmonisch Orkest zingen het Laurens Symfonisch, sopraan Aphrodite Patoulidou, bariton James Atkinson en speelt harpist Remy van Kesteren. Waar gaat de voorstelling over? ‘Mensen jagen de belofte van de eeuwige jeugd na, we accepteren onze sterfelijkheid nauwelijks. Via biohacking en cryonics zoeken we naar optimalisatie en uiteindelijk onsterfelijkheid. Als kunstenaar stel ik kritische vragen over de toekomst, en zo begon mijn plan voor Anima Obscura.’

Linning vervolgt: 'Ik had het concept en een artistiek team om me heen. Vanaf dag één voelde ik, hier moet een heel grote muzikale drager onder liggen. Tido Visser, de artistiek directeur van het Nederlands Kamerkoor, heb ik gevraagd om met me mee te denken: welk stuk of welke stukken gaan over sterfelijkheid? Ik wilde het verhaal vertellen over ons verlangen naar onsterfelijkheid. Vroeger had je occulte praktijken van alchemisten, nu zijn daar de bio-ingenieurs die sleutelen aan ons mens-zijn.'

In Anima Obscura klinkt Ein Deutsches Requiem van Brahms en Ein Schemen van Yannis Kyriakides, hij schreef met Brahms' Requiem in het achterhoofd een soort echo. 'Het mooie van Brahms is dat hij troost biedt aan de nabestaanden, het aardse leven staat centraal. Bij Kyriakides werken we met flashbacks en flashforwards, de dansers laten hiermee de toekomst zien. Je hoort eerst de analoge wereld van Brahms en langzaam kom je terecht in de elektronische klanken van Kyriakides. Beide stukken zijn via de dramaturgische opbouw van de teksten op ingenieuze wijze met elkaar vervlochten.'

Foto: Jubal Battisti

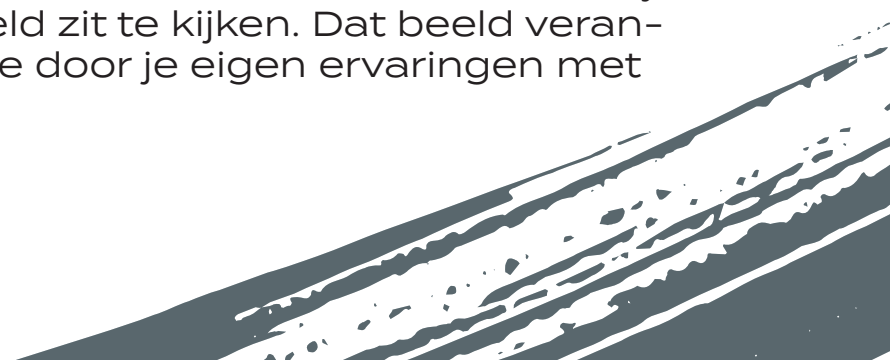

“Ik wil verleiden tot nadenken, tot filosoferen, tot met elkaar praten.”

- Nanine Linning

‘We willen jonger zijn, mooier zijn, langer leven’, stelt Linning. ‘Instagram: zoveel is nep, in scène gezet. We presenteren onszelf online als een alter ego. Ik vind het doodeng, ons biologische en organische zelf wordt veranderd door een hausse aan technologie. Iedereen wil oud worden, maar niemand wil oud zijn. Ik wil daarbij stilstaan. Als het DNA eenmaal getweakt is, kunnen we niet meer terug. We hebben er geen controle meer over. En stel dat dit niet meer te stoppen is, de manipulatie van de mens, wat doet dat met het biologische lichaam, de danser? Werken hier bij Scapino over twintig jaar hybride mensen of robots, robotdansers? In Anima Obscura gaat het over de essentie van het leven, daar probeer ik in beeld en muziek dichtbij te komen. Kyriakides schurkt tegen de ongrijpbare toekomst aan met flarden Brahms, wel de requiemtekst, maar moderne noten voor koor, harp en elektronica. Anima Obscura laat in honderd minuten in wezen een mogelijke evolutietheorie zien, een transformerende cyclus van leven en sterven.’

De muziek is in alles wat ze maakt buitengewoon belangrijk voor Linning. Muziek spreekt een taal zonder concreet te worden, ze noemt muziek een taal van dromen, van verlangen, gevoelens, emoties en sferen waarvoor je je open kunt stellen. ‘In het theater kun je jezelf herdefiniëren en ontdekken; ik mag proeven wat het betekent om te sterven zonder de consequenties. De muziek zorgt voor het verdwalen in al die momenten. Je hoeft overigens totaal geen kenner te zijn van muziek of dans voor Anima Obscura. Je ziet een meeslepende choreografie, je hoort emotionele muziek en kijkt naar fenomenale dansers in subtiele kostuums en decors. Voor wie zich wil verdiepen zijn er filmpjes, podcasts, inleidingen en nagesprekken, maar je kunt er blanco instappen. Iedere scène in Anima Obscura kent een totaal eigen beeld en neemt je mee door verscheidene rituelen. Dit is niet een stuk waar je een avond lang naar één beeld zit te kijken. Dat beeld verandert organisch en leidt je mee door je eigen ervaringen met leven en de dood.’

Linning is er niet in geïnteresseerd om de realiteit op het toneel te zetten, 'die zie je de hele dag om je heen'. Ze vertaalt die volledig naar een poëtische wereld. Ze neemt je mee naar een andere planeet, haar expressieve choreografie is daarbij kenmerkend. Alles is ontworpen, je stapt in een wereld die je nog niet kende. 'In het tijdsgewricht waarin we leven vind ik het lastig om zomaar een beetje entertainment te maken. Je wilt een dialoog aangaan met de maatschappij, althans, ik wil dat. Het is een vorm van activisme, kunst maken en op die manier veel mensen door schoonheid verleiden om anders te denken, om anders te kijken naar de wereld om hen heen. Ik wil verleiden tot nadenken, tot filosoferen, tot met elkaar praten.'

Wil Linning zelf eigenlijk onsterfelijk zijn? 'Aan de ene kant: ja! Ik wil heel graag nog tweehonderd jaar erbij. Echt, daar zou ik nu voor tekenen – omdat ik het zo spannend vind.

Wij leven op een kantelpunt in de evolutie. We sluiten de organische evolutie af en beginnen aan een nieuw hoofdstuk waarin we zelf leven creëren en langzaam versmelten met de technologie in het digitale tijdperk. Als ik nu doodga, mis ik de laatste pagina's van het hoofdstuk dat ik aan het lezen ben. Ik wil dat boek uitlezen, vandaar de zoektocht naar een elixer tegen de sterfelijkheid. Aan de andere kant: als ik nu tweehonderd jaar erbij krijg, verandert de waarde van het leven. Iedere dag is uniek omdat je niet weet of je er morgen nog eentje hebt. Als iemand roept dat er vanavond in Parijs iets is wat ik moet zien, stap ik direct in de trein. Daarom ben ik elke dag blij dat ik wakker word, omdat ik nog heel veel dingen wil doen: samenwerken met andere mensen, visies ontwikkelen, leren van anderen, inspiratie opdoen, meer bewustzijn ontwikkelen en op vele lagen tegelijkertijd kunnen denken en werken. En vooral, veel schoonheid creëren voor onze wereld!"

Nanine Linning last een denkpauze in, een vrij lange. “Dat bewustzijn ontwikkelen is uiteindelijk mijn grote doel. Ik spreek dat eigenlijk nooit uit, maar ik werk op mijn manier tegen oorlog en destructie in. Verderop maken ze oorlog, ik probeer liefde te maken met kunst, met het Gesamtkunstwerk. Het zit al in die vorm: ik wil júst samen. Terwijl anderen werelden van elkaar scheiden, is het mijn opdracht aan mezelf, mijn activisme, om samen te komen.’

Foto: Jubal Battisti

Het Verlangen naar onsterfelijkheid

Wij stervelingen kunnen ons maar moeilijk met de dood verzoenen. We proberen hem te ontkennen, te slim af te zijn en zo lang mogelijk op afstand te houden. Dat is treffend voor wat wij zijn: sterfelijke wezens die streven naar onsterfelijkheid. In ANIMA OBSCURA wordt het verlangen naar onsterfelijkheid op meerdere niveaus onderzocht – van de occulte praktijken van eeuwenoude alchemisten tot hedendaagse biohackers die sleutelen aan de toekomst van de mens.

I

Dood en onsterfelijkheid zijn twee kanten van dezelfde medaille. Als een processie schrijdt een groeiende stoet dansers door de ruimte, hun bewegingstaal doet denken aan rituelen van rouw en troost. Armen snijden door de ruimte – ten hemel geheven, naar de grond gericht, voor het gelaat gespreid. Ze draaien om hun as, cirkelen in een eindeloze spiraal als een perpetuum mobile. Het verlangen naar onsterfelijkheid gaat onherroepelijk gepaard met afscheid en verlies.

II

Eeuwenlang hebben alchemisten geprobeerd het geheim van eeuwig leven te ontrafelen. Hun ultieme doel was het verwaardigen van de Steen der Wijzen, een legendarische substantie die onedele metalen in goud kon veranderen, ziektes kon genezen en het leven kon verlengen. Het zuiveringsproces staat bekend als het Opus Magnum (grote werk) en doorloopt zeven fasen. Al was het de alchemisten niet zomaar om goud te doen, maar om ‘filosofisch goud’ dat levensverlengend werkt. De zeven fasen vormen ook het ordeningsprincipe van ANIMA OBSCURA, zij het in een andere volgorde. De veranderlijkheid van materie krijgt in de voorstelling gestalte in de wisselwerking tussen lichamelijke en simulatie. Om ideeën in beweging om te zetten maakt het artistieke team gebruik van dans en digitale projecties die worden verbonden door muziek.

Foto: Jubal Battisti

III

In de voorstelling klinkt Ein Deutsches Requiem van Brahms, vermengd met Ein Schemen van Yannis Kyriakides, een hedendaagse 're-composition' van Brahms' Requiem voor koor, harp en elektronica. Brahms' requiem is geen dodenmis maar muziek die troost biedt aan de nabestaanden. Muziek voor de levenden dus, met een grote melodische rijkdom en emotionele intensiteit. Kyriakides noemt zijn compositie 'een droomlandschap met flarden van Brahms die op een wanordelijke manier opduiken en verdwijnen'. Brahms' muziek staat voor het aardse leven; Kyriakides' elektronische klankwereld is als een echo die toegang biedt tot een andere tijdsdimensie en parallelle werkelijkheid, met ruimte voor flashbacks, flashforwards en een andere danstaal. De choreografie weerspiegelt Brahms' emotionele en diep menselijke tekst. Dat wordt invoelend gemaakt door een sterk wisselende fysiciteit per scène. Waar in de choreografieën van Linning vaak één bewegingsidroom centraal staat, opent deze voorstelling telkens nieuwe registers. Het ene moment is de dans gedetailleerd en verfijnd, het volgende moment wordt gedanst met brute kracht.

IV

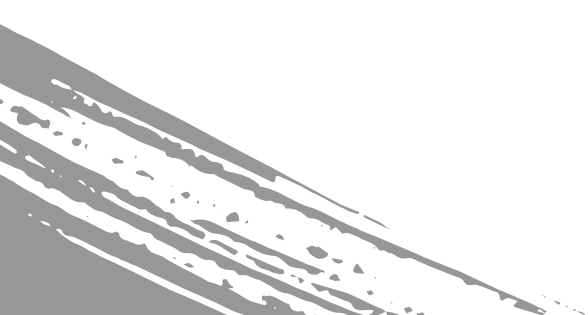
De geheimzinnige praktijken van alchemisten lijken ver weg, maar ook nu worden mensen gedreven door een verlangen om het leven rigoureus te verlengen. De 'onsterfelijkheidsindustrie' is booming business. Techgiganten beloven de duur en kwaliteit van leven op ongeëvenaarde wijze te doen toenemen door hun data-, bio- en brain-engineering. Een markt die in 2025 naar verwachting \$600 miljard waard is.

V

Sommigen laten zich invriezen, in de hoop ooit weer tot leven te worden gewekt. Alleen het hoofd wordt soms bewaard – voor transplantatie of digitale upload. Maar kun je dan nog wel van een mens spreken? Dat hangt ervan af wie je het vraagt. Transhumanisten geloven dat we onze evolutie kunnen sturen en een optimale versie van onszelf kunnen worden wanneer we ons bevrijden van onze lichamelijke gebreken. 'Organismen zijn algoritmes,' stelt futuroloog Harari. Dit geloof dat alles wat bestaat valt te vertalen naar digitale data wordt 'dataïsme' genoemd. Volgens deze redenering is de mens niets meer dan een informatieverwerkend systeem. Wanneer eenmaal de analoge informatie van onze hersenen kan worden omgezet in digitale data, kunnen we de oude hardware vervangen.

VI

Achter dit denken schuilt een mechanistisch mensbeeld. Het reduceert de mens tot breinactiviteit, en negeert het lichaam. Oftewel, dataïsten dansen niet. Want dansers weten: bewustzijn is belichaamd. Bovendien leven we met miljarden microben in ons lichaam. We zijn niet ons brein – we zijn met velen. Niet alleen grote techbedrijven sleutelen aan ons DNA, wereldwijd is er een groeiende groep do-it-yourself biohackers, van nobel tot naïef. Dat is opwindend én griezelig. Want de kans dat nieuwe technologieën gaat woekeren is reëel. Ook die consequentie zien we terug in Anima Obscura.

VII

Wellicht komt alle scheppende kunst voort uit een verlangen naar onsterfelijkheid, maar dans verhoudt zich op een tragische manier tot dat verlangen. Dansers trainen dagelijks om hun fysieke beperkingen te ontstijgen, maar worden voortdurend aan hun eindigheid herinnerd – hun carrière is immers kort. Ook choreografen kunnen de hete adem van de tijd voelen. Voor Nanine Linning is één leven niet genoeg; honderd jaar extra zou welkom zijn. Uit haar werk spreekt fascinatie én ongemak over biohacking. Ze experimenteert met technologische innovaties binnen de dans om vragen te stellen over de rol van technologie in de wereld. De voorstelling wordt zo een testruimte voor de toekomst van de podiumkunsten en hybride menselijkheid – tussen lichaam en projectie, fysieke en digitale aanwezigheid. Voor sommigen beangstigend, voor anderen veelbelovend.

Jappe Groenendijk is filosoof, schrijver en dramaturg. Hij is huisdramaturg bij Theater Rotterdam. Behalve met Nanine Linning werkt hij o.a. met Alida Dors en Ryan Djojokarso.

Foto: Jubal Battisti

Kostuums ontworpen door

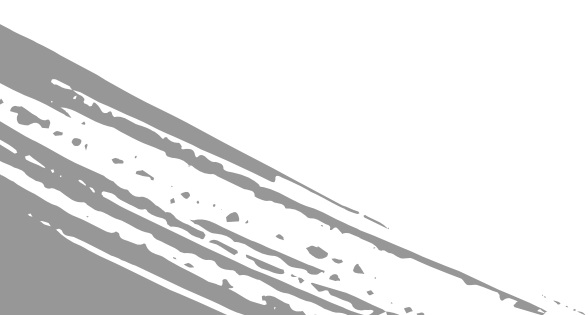
Irina Shaposhnikova

Irina Shaposhnikova is een kunstenaar en kostuumontwerper die internationaal werkt voor theater, opera, dans, film en speciale projecten. Ze heeft een langdurige en vruchtbare samenwerking met Nanine Linning met wie zij al acht keer samenwerkte. Haar visie en esthetiek richten zich op uiterst innovatieve ontwerpen waarbij ze gebruikmaakt van de nieuwste, baanbrekende materialen en technieken binnen een breed scala aan kostuum- en kunstprojecten. Ze vindt inspiratie in vakmanschap en experimenteert graag met onconventionele patronen en assemblagetechnieken.

Shaposhnikova studeerde af aan de modeafdeling van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen, na eerder te hebben gestudeerd aan de University of Arts in Londen. Haar afstudeercollectie, die haar signatuur draagt, kreeg al snel lof van internationale media en professionals uit de industrie. Haar werk werd gepubliceerd in onder meer Vogue, Harper's Bazaar, Interview en Wallpaper, en was te zien in onder andere Museum Boijmans Van Beuningen (NL) en het MOMU ModeMuseum (BE).

Hoewel ze haar carrière begon in de mode-industrie, ontdekte Shaposhnikova al snel haar interesse en passie voor theater en kostuumontwerp voor opera en hedendaagse dans. Ze werkte samen met en ontwierp kostuums voor onder andere het Stuttgarter Ballett, de Bayerische Staatsoper, Opera Ballet Vlaanderen, Theater Heidelberg, de Griekse Nationale Opera, Theater Bielefeld, Oper Graz, Koninklijk Theater Carré en recentelijk voor Bern Ballett.

Naast haar werk als ontwerper doceerde en gaf Shaposhnikova les aan verschillende universiteiten. Ze leidde meerdere jaren de modeopleiding aan de British Higher School of Art and Design en was gastdocent aan het gerenommeerde Institut Français de la Mode in Parijs en het Raffles Istituto Moda e Design in Milaan.

De muziek van Anima Obscura

Brahms' requiem is geen dodenmis die de gestorvene vergezelt onderweg naar het hiernamaals, maar muziek die troost biedt aan de nabestaanden. Muziek voor de levenden dus, met een grote melodische rijkdom en emotionele intensiteit. Yannis Kyriakides noemt zijn recompositie 'een droomlandschap met flarden van Brahms die op een wanordelijke manier opduiken en verdwijnen'.

Johannes Brahms: Ein Deutsches Requiem

De term "requiem" is afgeleid van het Latijnse woord requies, wat "(eeuwige) rust" betekent. Het verwijst naar de heilige rooms-katholieke dodenmis of een religieuze compositie ter herdenking van overledenen. Ein Deutsches Requiem van Johannes Brahms is een compositie voor sopraan- en bariton-solo, koor en orkest. Het werk bestaat uit zeven delen die Brahms componeerde tussen 1861 en 1868. Als protestant koos hij passages uit het Oude en Nieuwe Testament van een Lutherse bijbel als basis voor zijn werk. Deze teksten gebruikte hij als inspiratie om zijn eigen verzen te creëren.

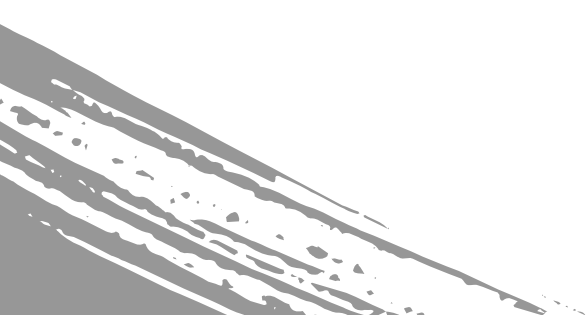
Foto: Jubal Battisti

Behalve delen IV en VII zijn de bewegingen gebaseerd op bijbelteksten die de overgang van rouw naar troost verbeelden. Veranderingen in toon, tempo en maatsoort markeren vaak het overstappen van de ene bijbeltekst naar de andere. Over het algemeen wordt de toon van de zeven delen naar het einde toe lichter, wat het troostrijke en hoopvolle karakter van het stuk benadrukt.

Het werk wijkt af van het traditionele katholieke requiem: in plaats van eer te betonen aan de doden, richt het zich op troost en hoop voor de levenden. In de tekst wordt Christus nergens expliciet genoemd – een bewuste keuze van Brahms om afstand te nemen van de katholieke kerkmuziek. In elk opzicht is dit werk bijzonder en brak het met de conventies van zijn tijd. Het betekende een doorbraak in Brahms' muzikale carrière en droeg bij aan zijn internationale erkenning. Tot op de dag van vandaag is het een van zijn bekendste werken.

Clara Schumann schreef in een brief aan Brahms over het Requiem: “De diepe ernst in combinatie met alle poëtische magie heeft een wonderbaarlijk, schokkend en troostend effect.”

In tegenstelling tot tijdgenoten als Richard Wagner en Franz Liszt, had Brahms een andere visie op muziek. Hij wilde geen muziek voor de toekomst maken of experimenteren met nieuwe genres zoals symfonische gedichten of muziektheater. Zijn streven was om tijdloze muziek te componeren, gebaseerd op kwaliteit en duurzaamheid.

Yannis Kyriakides: Ein Schemen

Een hercompositie van Ein Deutsches Requiem voor harp, koor en elektronica.

Deze compositie bestaat, net als Brahms' werk, uit zeven delen, die hier naadloos in elkaar overlopen. Elk deel in het werk van Yannis Kyriakides vindt een tegenhanger in het originele Requiem. De titel Ein Schemen is ontleend aan een regel uit deel III van Brahms' compositie: "Sie gehen daher wie ein Schemen." 'Schemen' is Oudduits voor 'schaduw' of 'verschijning', en verwijst naar het onderliggende thema van het werk: de verbinding tussen leven en dood.

Kyriakides speelt met het idee dat zijn hercompositie een schaduw is van het origineel. Hij beschrijft zijn werk als een soort "inzoomfunctie" die het publiek de mogelijkheid geeft om langer te blijven in de mooiste momenten van Brahms' muziek. Hij selecteerde een aantal passages uit het oorspronkelijke requiem en liet deze uitwaaiëren, waarbij hij tussendoor fragmenten invoegt waarin het originele werk even doorstraalt.

De compositie is geschreven voor harp, koor en elektronica. De harp vormt het belangrijkste onderscheid in het klankbeeld en creëert een contrast met het werk van Brahms. Kyriakides omschrijft de harp als een "scherm" waardoorheen het origineel zichtbaar wordt – een nieuwe invalshoek op het eerste Requiem.

De compositie is ook Kyriakides' eigen muzikale vertaling van Brahms' tekst, waarin het koor omlijst wordt door elektronische klanken. Net als Brahms neemt Kyriakides de luisteraar mee op een emotionele reis van rouw naar troost, maar dan in een hedendaagse, gelaagde muzikale wereld.

Live uitgevoerd door

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest is een van de meest vooraanstaande symfonieorkesten in Europa, bekend om zijn energieke concerten en vernieuwende publieksbenadering.

Sinds de oprichting in 1918 heeft het orkest onder leiding van prominente dirigenten, zoals Valery Gergiev en Yannick Nézet-Séguin, een sterke internationale reputatie opgebouwd. Het orkest speelt niet alleen in zijn thuisbasis De Doelen in Rotterdam, maar ook in prestigieuze concertzalen wereldwijd. Met een rijke geschiedenis van veelgeprezen opnamen en innovatieve digitale projecten, blijft het Rotterdams Philharmonisch Orkest een belangrijke speler in de klassieke muziekwereld.

Laurens Symfonisch

Laurens Symfonisch is een jong, groot koor uit Rotterdam, geleid door Wiecher Mandemaker en onderdeel van de Laurens Vocaal koorfamilie. Het koor heeft zich onderscheiden door samenwerkingen met gerenommeerde orkesten zoals het Rotterdams Philharmonisch Orkest en het Koninklijk Concertgebouworkest.

Hun uitvoeringen, zoals Jeanne d'Arc au bûcher en Samuel Barber's Agnus Dei, hebben internationale erkenning gekregen, waaronder een International Classical Music Award. Laurens Symfonisch staat bekend om zijn professionele klank en succesvolle uitvoeringen van grote symfonische werken, waaronder Beethovens Negende en Mahlers Tweede symfonie. Recente hoogtepunten zijn onder meer hun optredens in Tan Duns Requiem for Nature en Stravinsky's Psalmensymfonie.

Remy van Kesteren

Het leven van Remy van Kesteren veranderde op vijfjarige leeftijd toen hij voor het eerst het betoverende geluid van een harp hoorde, wat een levenslange passie aanwakkerde. Twintig jaar later werd hij door The New York Times geprezen als een “briljante harpist” en won hij in 2013 de grootste internationale harpwedstrijd ter wereld.

Ondanks dit succes voelde hij op 25-jarige leeftijd de behoefte om de grenzen van zijn instrument te verleggen, wat hem naar nieuwe muzikale richtingen bracht, waaronder cross-genre optredens en innovatieve harpontwerpen. Hij werkte zelfs mee aan de creatie van de Salvi Réus, een unieke harp met 49 snaren, en de Harp-E, een betaalbare harp voor kinderen. Met meer dan 12 miljoen Spotify-streams en creatieve projecten die dans, film en festivals omspannen, blijft Remy de harp op nieuwe manieren bij een breder publiek brengen.

Aphrodite Patoulidou

Geboren in Thessaloniki, Griekenland, is sopraan Aphrodite Patoulidou een opkomende ster in de klassieke muziek. Ze kreeg internationale aandacht in 2018 als onderdeel van Barbara Hannigan's Equilibrium Young Artists Initiative, en sindsdien heeft ze opgetreden met gerenommeerde orkesten zoals het Concertgebouw Orchestra, de Munich Philharmonic en het Cleveland Orchestra.

Bekend om haar virtuoze uitvoeringen, heeft Aphrodite door de meest prestigieuze concertzalen van Europa getoerd en visuele kunst gecreëerd ter aanvulling op haar muzikale optredens. Haar operatische rollen omvatten Elle (La Voix Humaine), Susanna (Le Nozze di Figaro) en Belinda (Dido & Aeneas), met aankomende optredens in Parijs, Athene en Keulen. Naast opera verkent ze donkere romantische thema's door middel van speciale projecten en samenwerkingen met diverse artistieke disciplines, waaronder songwriting en beeldende kunst.

James Atkinson

De Britse bariton James Atkinson, een BBC Radio 3 New Generation Artist van 2023-2025, wordt beschouwd als een belangrijk opkomend talent. Winnaar van de Royal Over-Seas League Singers Prize in 2022 en afgestudeerd aan het Opera Studio van het Royal College of Music, vertolkte hij operarollen zoals Guglielmo (Così fan tutte), Massetto (Don Giovanni), Orest (Elektra) en Papageno (Die Zauberflöte).

Atkinson trad op met gerenommeerde ensembles wereldwijd, waaronder de Boston Handel and Haydn Society (Ein deutsches Requiem), het Tokyo Symphony Orchestra (Belshazzar's Feast), het Montreal Symphony Orchestra (The Creation) en het London Philharmonic Orchestra (Serenade to Music). Als recitalist was hij te zien in Wigmore Hall, het Oxford International Song Festival, Beethovenfest Bonn en het Aldeburgh Festival, waar hij lof ontving voor zijn artistieke veelzijdigheid en talent.

Giuseppe Mengoli

De charismatische Italiaanse dirigent Giuseppe Mengoli begon zijn carrière als dirigent op 19-jarige leeftijd, nadat zijn leiderschapskwaliteiten als concertmeester van zowel jeugd- als professionele orkesten opgemerkt waren door verschillende gerenommeerde dirigenten.

In 2018 maakte hij zijn debuut als dirigent met het Gustav Mahler Jugendorchester in Bad Schandau. Mengoli studeert momenteel orkestdirigeren aan de prestigieuze Hochschule für Musik Franz Liszt in Weimar, onder supervisie van Nicolás Pasquet, en leidt regelmatig orkesten zoals de Staatskapelle Weimar en de Jenaer Philharmonie, terwijl hij zijn dubbele carrière als dirigent en violist voortzet.

Claudia Rohrmoser

Videokunstenaar en motion designer Claudia Rohrmoser werkt op het snijvlak van visual music en expanded cinema. Als opgeleid multimediakunstenaar én musicus onderzoekt zij de wisselwerking tussen het muzikale en het visuele binnen animatie en live-cinemamontages. Haar oeuvre omvat experimentele animatieshorts, audiovisuele performances en videodecors. In interdisciplinaire samenwerkingen met componisten, choreografen en scenografen ontwierp ze videoinstallaties voor concerten, operaproducties en hedendaagse muziek- en dansvoorstellingen (o.a. Mutek Festival Tokio, Ars Electronica, Inventionen Festival Berlijn, Teatro Real Madrid, Salzburger Osterfestspiele, Elbphilharmonie en Kampnagel Hamburg, Theater Bielefeld).

Ze is oprichter van Cinema Vertigo, een platform voor experimenteel onderzoek en kritische praktijk in mediaspaces. Claudia studeerde Multimedia Arts / Computeranimatie aan de FH Salzburg University of Applied Sciences en Experimentele Film & Mediakunst aan de Universität der Künste (UdK) in Berlijn. Momenteel is ze professor Motion Design en Media Scenografie aan de Bielefeld University of Applied Sciences and Arts (HSBI) en promovendus in artistiek onderzoek aan het Institute for Open Arts van de Universität Mozarteum Salzburg. Claudia werd geboren in Salzburg, Oostenrijk, en woont in Berlijn en Bielefeld.

Scapino Ballet Rotterdam

Scapino's oorsprong ligt in 1945. Na vijf jaar oorlog wilden onze oprichters weer plezier en verbeelding terugbrengen in het leven, vooral in dat van kinderen. Dans als sociaal medicijn. Scapino werd 's werelds eerste professionele dansgezelschap voor kinderen. Een publiek dat moest worden opgebouwd, school voor school, generatie na generatie.

Vanuit de drang om met dans iets teweeg te brengen vond Scapino zichzelf steeds opnieuw uit. We veranderden van jeugddansgezelschap naar een gezelschap voor iedereen. En met de komst naar Rotterdam ging het roer opnieuw om. Het werd tijd voor een nieuw, eigentijds repertoire met producties die mensen iets lieten ervaren over de wereld waarin we leven.

Wat bleef is de behoefte om te verbinden. Om met verbeeldingskracht, schoonheid en dialoog contact te maken met de ander. Met programma's op het gebied van talentontwikkeling, community art, cultuuronderwijs, inclusie en diversiteit inspireren we kinderen, jongeren en volwassenen. We ontwikkelen het talent van choreografen en jonge dansers, professionals en amateurs. Als stadsdansgezelschap van Rotterdam zetten wij ons in om Rotterdammers te ontmoeten en met hen in beweging te komen in wijkprojecten. Dans als sociaal bindmiddel en maatschappelijke brug naar een mooiere toekomst. Precies zoals het allemaal begon.

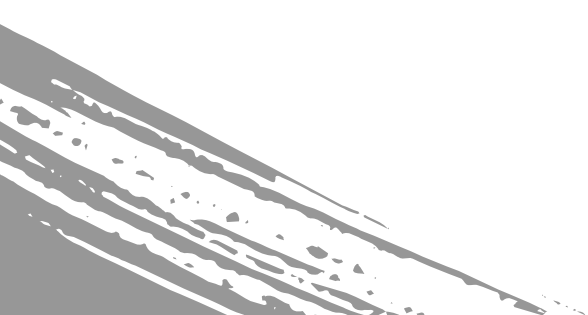

Foto: Jubal Battisti

Stenn Scapino

Al 80 jaar brengen wij magie naar ons gewaardeerde publiek. Dat willen we nog minstens zoveel jaren blijven doen. Dankzij de steun van onze genereuze Vrienden en Danspartners leiden wij de talenten van de toekomst op en met onze programma's en producties inspireren wij nieuwe generaties hun creativiteit te prikkelen met dans.

Danst u met ons mee?

Word Vriend

Al vanaf 50 euro per jaar steunt u het oudste reizende dansgezelschap van Nederland als Vriend van Scapino.

Kijk voor meer informatie op: scapinoballet.nl/word-vriend

Word Danspartner

Met uw steun leiden wij de talenten van de toekomst op en kunnen wij de creativiteit van nieuwe generaties prikkelen met dansvoorstellingen en -programma's.

Kijk voor meer informatie op: scapinoballet.nl/steun-ons/word-danspartner

Creatives

Concept, regie en choreografie

Nanine Linning

Video scenografie

Claudia Rohrmoser

Muziek

Johannes Brahms „Ein Deutsches Requiem”

Yannis Kyriakides „Ein Schemen”

Live uitvoering

Rotterdams Philharmonisch Orkest o.l.v. dirigent Giuseppe Mengoli, Laurens Symfonisch, sopraan Aphrodite Patoulidou, bariton James Atkinson en harpist Remy van Kesteren

Kostuumontwerp

Irina Shaposhnikova

Lichtontwerp

Thomas C. Hase

Podiumontwerp

Nanine Linning, Christa Beland

Dramaturgie

Peggy Ollislaegers

Assistent choreografie

Kyle Patrick

Muzikaal adviseur

Tido Visser

Filosoof

Jappe Groenendijk

De voorstellingen in het Nieuwe Luxor Theater zijn te zien in het kader van O. Festival for Opera. Music. Theatre.

Dancers

Adrian Torres

Ashton Benn

Bettina Rose Jurák

Clemence Perichon

Efthimis Tsimageorgis

Elaine Meijerink

Ellen Landa

Evan Bescond

Filip Wagrodzki

Francesco Simeone

Gianluca Rodenghi

Jozefien Debaillie

Linde van Raaij

Lorenzo Cimorelli

Lucas Donner

Mathis Deure

Maude Courdent

Minouche van de Ven

Nico Amenduni

Noa Köhler

Pedro Correia

Rafael Belinha

Sven Guyt

Credits

Balletmeesters

Débora Soto, Bonnie Doets, Federica Dadamo, Rupert Tookey

Kostuumatelier

Petra Finke

Gretha Geerds (kleedster)

Claudia Pellegrini (kleedster)

Productie

Manon Paap

Hanna Laber

Majlen Hoogeveen

Bryndis Brynjolfsdottir

Technische productie

Guido Verschoor

Hoofd techniek

Bjørn van Doesburg

Geluid

Rimmert van Lummel

Marcel Wijngaards

Licht

Geert Vriens

Frank de Mönnik

Tommy Everts

Inspiciënt

Behrooz Vasseghi

Transport & Inspiciënt

Evert Achthoven

Scènefoto's

Jubal Battisti

Portretfoto's

Khalid Amakran

Bryndis Brynjolfsdottir

Iris Hendriks

Campagnebeeld

Stef Nagel

Subsidiënten

Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap

Gemeente Rotterdam

Sponsors

Droom & Daad

Brighter World

STOER

Preferred suppliers

De Jong Tours

Peitsman licht & geluid BV

Winter Audio Service

Wonderland & Geschikt

